

mgr Marzena Walaszek
Centrum Badań Metropolitalnych UAM

Rozwój metropolii a realizacja zadań publicznych na przykładzie aglomeracji poznańskiej

Statystyczny obraz metropolii – stan obecny i perspektywy rozwoju.
Toruń, 15-16 listopada 2012 r.

Zagadnienia

1. **Usługi społeczne** jako element zaspokajania zbiorowych potrzeb mieszkańców i poprawy ich warunków życia
2. **Ewidencja placówek** usług społecznych w statystyce publicznej
3. **Relokacja ludności i procesy demograficzne** a dostępność usług społecznych
4. **Dostępność usług społecznych w aglomeracji poznańskiej** (edukacja, służba zdrowia, sport, bezpieczeństwo publiczne)
5. **Wnioski**

1. Usługi społeczne jako element zaspokajania zbiorowych potrzeb mieszkańców i poprawy ich warunków życia

Usługi publiczne

Usługi publiczne obejmują dobra publiczne, w odniesieniu do których niemożliwe jest wykluczenie kogokolwiek z korzystania z nich. Są to dobra, od których oczekujemy określonej **dostępności i jakości** - niezależnie od liczby osób z nich korzystających.

Doskonalenie zarządzania usługami publicznymi dokonuje się poprzez zwiększanie powszechnej dostępności oraz poprawę jakości usług świadczonych przez jednostki administracji publicznej (Program Rozwoju Instytucjonalnego, 2010).

Klasyfikacja usług publicznych

- usługi administracyjne,
- usługi społeczne

(ochrona zdrowia, pomoc i opieka społeczna, oświata, wychowanie i edukacja, kultura, sport i rekreacja, mieszkalnictwo, bezpieczeństwo publiczne)

- usługi techniczne

Rodzaje dostępności:

czasowa

przestrzenna

ekonomiczna

Strategia Rozwoju Aglomeracji Poznańskiej. Metropolia Poznań 2020.

OSIE

PROGRAMY

1 Gospodarka przestrzenna i środowisko

- 1.1. Koncepcja zagospodarowania przestrzennego metropolii poznańskiej
- 1.2. Poprawa standardów planistycznych, urbanistycznych i architektonicznych
- 1.3. Ochrona i kształtowanie krajobrazu kulturowego
- 1.4. Wielofunkcyjna gospodarka rolna
- 1.5. Kształtowanie i ochrona terenów o wysokich walorach przyrodniczych
- 1.6. Jakość i dyspozycyjność zasobów wodnych
- 1.7. Zintegrowany system gospodarki odpadami
- 1.8. Ekologiczne środowisko zamieszkania

2 Infrastruktura i organizacja transportu

- 2.1. Metropolitalny wielofunkcyjny węzeł transportowy
- 2.2. Kolej metropolitalna
- 2.3. Zintegrowany transport publiczny
- 2.4. Infrastruktura i ruch rowerowy

3 Gospodarka i rynek pracy

- 3.1. Harmonizacja wspierania gospodarki
- 3.2. Powiązania i transfer technologii
- 3.3. Monitoring podaży i popytu na pracę
- 3.4. Współpraca systemu edukacji z gospodarką

4 Usługi społeczne

- 4.1. Jakość i organizacja edukacji
- 4.2. Współpraca i uczestnictwo w kulturze
- 4.3. Metropolitalna oferta turystyczna
- 4.4. Metropolia sportu
- 4.5. Bezpieczeństwo publiczne w metropolii
- 4.6. Metropolia równych możliwości społecznych

5 Zintegrowane zarządzanie i marketing terytorialny

- 5.1. Instytucje współpracy metropolitalnej
- 5.2. Standardy usług publicznych
- 5.3. Metropolitalny system informacyjny
- 5.4. Strategia marki i produkty metropolitalne
- 5.5. Metropolia w sieci międzynarodowej
- 5.6. Tożsamość metropolitalna

2. Ewidencja placówek usług społecznych w statystyce publicznej

Ustawa o statystyce publicznej z dnia 29 czerwca 1995 r.

Statystyka publiczna – system zbierania danych statystycznych, gromadzenia, przechowywania i opracowywania zebranych danych oraz ogłaszania, udostępniania i rozpowszechniania wyników badań statystycznych jako oficjalnych danych statystycznych (art. 2, pkt. 1 Ustawy)

Urzędowe rejestry:

sądowe,
ubezpieczeń społecznych,
podatników,
podmiotów gospodarki narodowej,
podziału terytorialnego kraju,
szkół i placówek oświatowych,
ewidencji ludności,
działalności gospodarczej,
udzielonych zezwoleń i koncesji,
gruntów, budynków, budowli i obiektów infrastruktury

Program badań statystycznych

1. Symbol badania: 1.27.01(075)
2. Temat badania: Szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne
3. Rodzaj badania: Badanie stale
4. Prowadzący badanie: Prezes Głównego Urzędu Statystycznego

1. Symbol badania: 1.29.08(092)
2. Temat badania: Żłobki i kluby dziecięce
3. Rodzaj badania: Badanie stale
4. Prowadzący badanie: Prezes Głównego Urzędu Statystycznego

1. Symbol badania: 1.29.07(091)
2. Temat badania: Infrastruktura ochrony zdrowia i jej funkcjonowanie
3. Rodzaj badania: Badanie stale
4. Prowadzący badanie: Minister właściwy do spraw zdrowia
Prezes Głównego Urzędu Statystycznego
Minister właściwy do spraw wewnętrznych
Minister Obrony Narodowej

Program badań statystycznych

1.27. EDUKACJA

1. Symbol badania: 1.27.01(075)
2. Temat badania: Szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne

Zakres przedmiotowy

- uczniowie dowożeni do szkół i według klas i odległości zamieszkania od szkoły
- uczniowie odbywający praktyczną naukę zawodu w formie zajęć praktycznych i praktyk zawodowych,
- uczniowie i cudzoziemcy (w tym z krajów członkowskich Unii Europejskiej),
- uczniowie objęci kształceniem specjalnym,
- spełnianie obowiązku szkolnego,

Lp.	Podmioty przekazujące dane statystyczne	Forma przekazania danych	Częstotliwość i termin	Miejsce przekazania danych
8.0	8.1	8.2	8.3	8.4
1	Ministerstwo Edukacji Narodowej	System Informacji Oświatowej (SIO); liczba szkół, oddziałów, pomieszczeń szkolnych, komputerów, książek w bibliotekach szkolnych, uczniów, absolwentów, nauczanie języków obcych; dane na poziomie szkół; w formie plików XML na nośniku CD	raz w roku do 17 grudnia 2012 r. z danymi według stanu w dniu 30 września 2012 r.	GUS

3. Relokacja ludności i procesy demograficzne a dostępność usług społecznych

Procesy demograficzne

Miasto Poznań – 5%

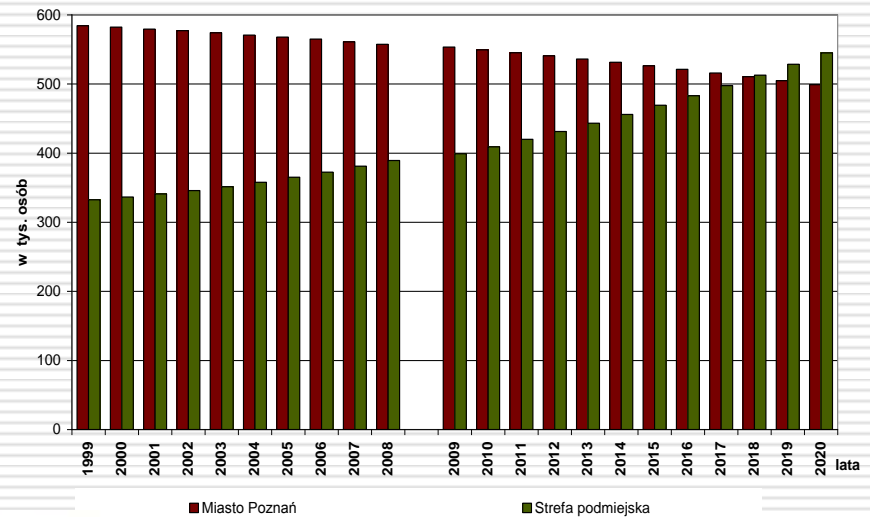
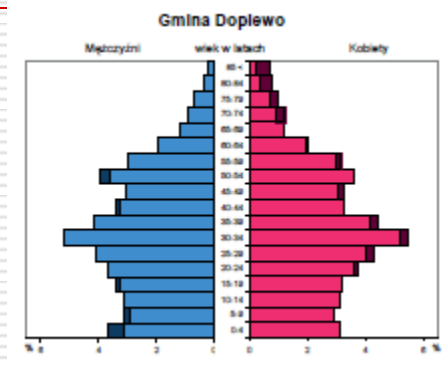
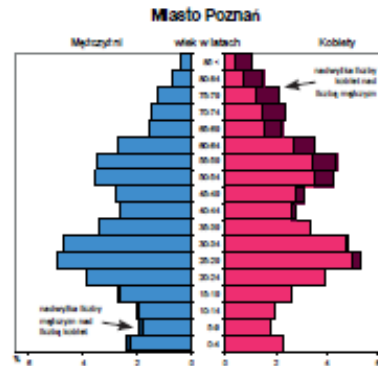
2000 2010

582 300 551 600

Powiat Poznański 25,6%

2000 2010

260 500 327 100

Studium uwarunkowań rozwoju przestrzennego aglomeracji poznańskiej

Studium uwarunkowań rozwoju przestrzennego AGLOMERACJI POZNAŃSKIEJ

DEBATY W AGLOMERACJI

1431 Kofa Aglomeracji Poznańskiej, w skład której wchodzi Poznań i okolice, ujęła się w lutym do dyskusji. Jej zapisem stał się dotychczasowy projekt Centrum Studiów i Rozwoju Regionalnego i Zintegrowanego Księstwa Aglomeracji Poznańskiej.

Terminem spotkania służyła sala jadalna w Centrum Studiów i Rozwoju Regionalnego i Zintegrowanego Księstwa Aglomeracji Poznańskiej. W sali wzięli udział m.in. prezydent Poznania Krzysztof Gortalski, przedstawiciele zarządu powiatu olęckiego, władze i kierownicy jednostek samostanowienia, pracownicy zarządu GAN i przedstawiciele Centrum Studiów i Rozwoju Regionalnego i Zintegrowanego Księstwa Aglomeracji Poznańskiej.

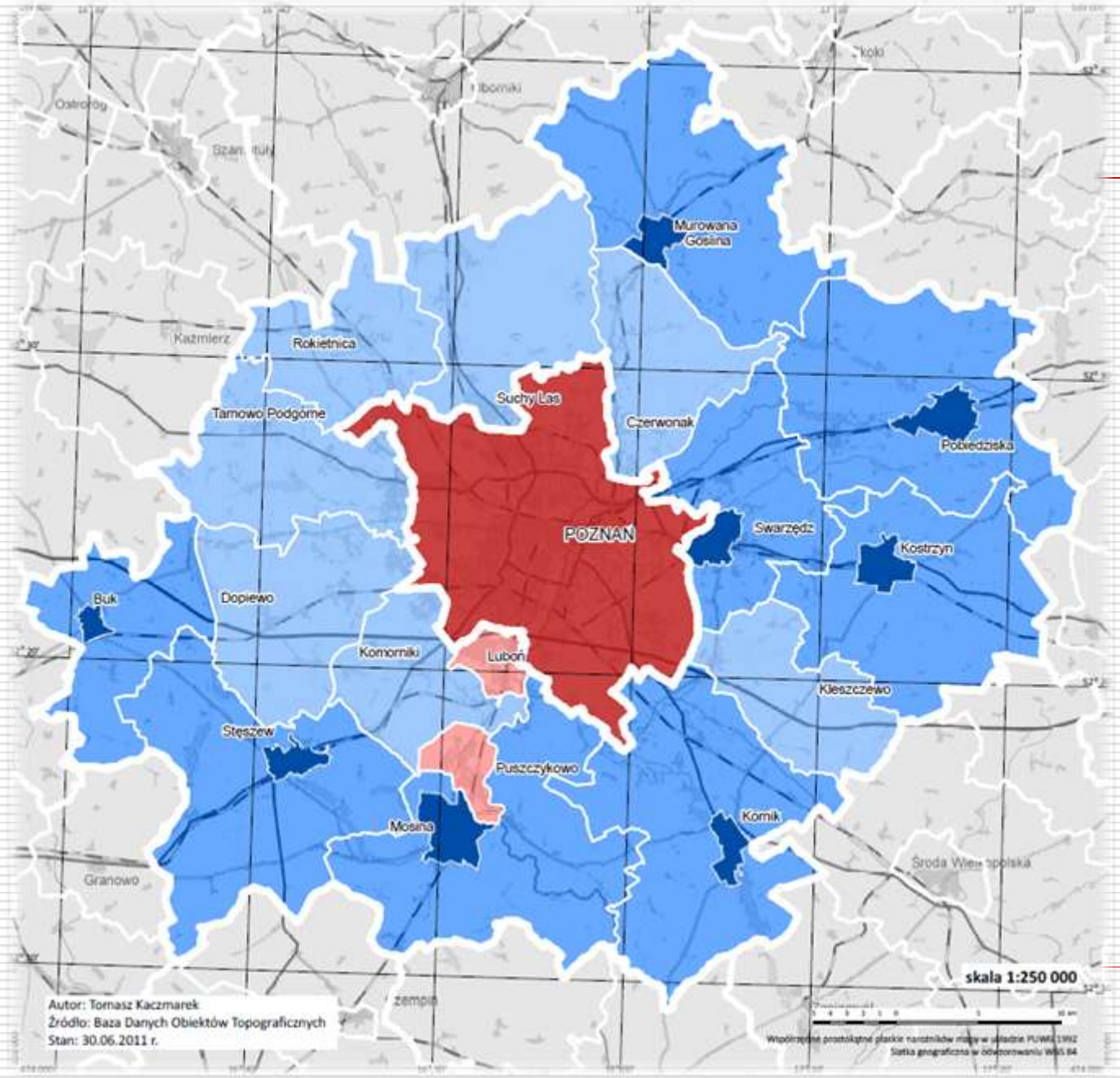
Wskazano, że Strategia Rozwoju Aglomeracji Poznańskiej, której wypracowanie jest jednym z zadań Powiatowego Nadzoru nad Studiami i Rozwojem Regionalnym i Zintegrowanym Księstwem Aglomeracji Poznańskiej, jest ważnym dokumentem, który ma służyć jako podstawa do wypracowania strategii rozwoju aglomeracji. Wskazano, że Strategia Rozwoju Aglomeracji Poznańskiej jest ważnym dokumentem, który ma służyć jako podstawa do wypracowania strategii rozwoju aglomeracji.

AKTUALNOŚCI

prezydent miasta wzięli udział w spotkaniu w siedzibie Zarządu Powiatowego Nadzoru nad Studiami i Rozwojem Regionalnym i Zintegrowanym Księstwem Aglomeracji Poznańskiej. Wskazano, że Strategia Rozwoju Aglomeracji Poznańskiej jest ważnym dokumentem, który ma służyć jako podstawa do wypracowania strategii rozwoju aglomeracji.

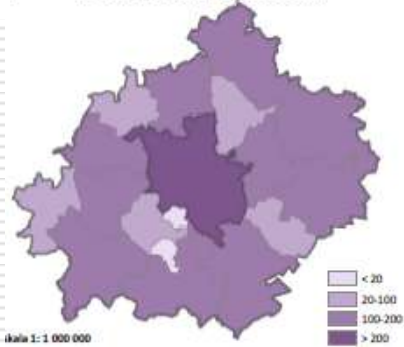
Podział administracyjny

— granice powiatów i miast na prawach powiatu
 — granice gmin

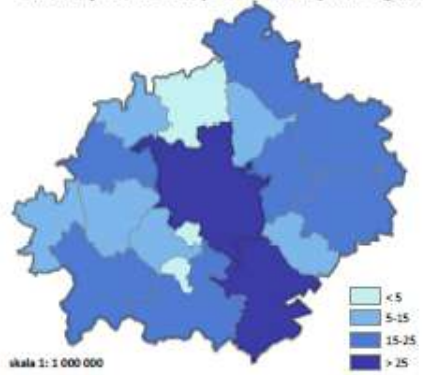
- miasto na prawach powiatu
- gminy miejskie
- miasta - siedziby gmin miejsko-wiejskich
- gminy miejsko-wiejskie
- gminy wiejskie

Powierzchnia gmin w km²

skala 1:1 000 000

Liczba jednostek pomocniczych w gminach

skala 1:1 000 000

Autor: Tomasz Kaczmarek
 Źródło: Baza Danych Obiektów Topograficznych
 Stan: 30.06.2011 r.

skala 1:250 000
 Współrzędne prostokątne płaskie nartostolów mierz w układzie PUMK 1962
 Siatka geograficzna w odzwierciedleniu WGS 84

Obręby ewidencyjne wg numeracji TERYT

- granice powiatów i miast na prawach powiatu
- granice gmin
- granice obrębów ewidencyjnych
- 0001 numer obrębu ewidencyjnego

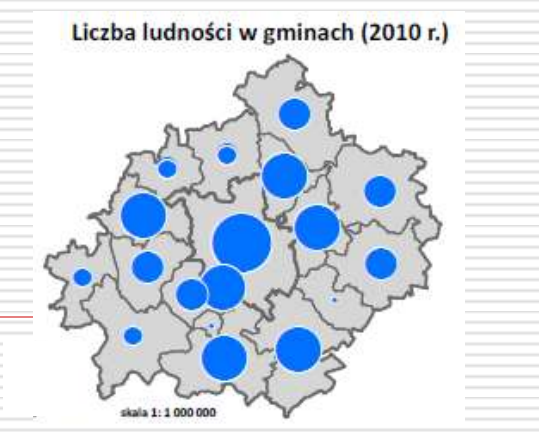
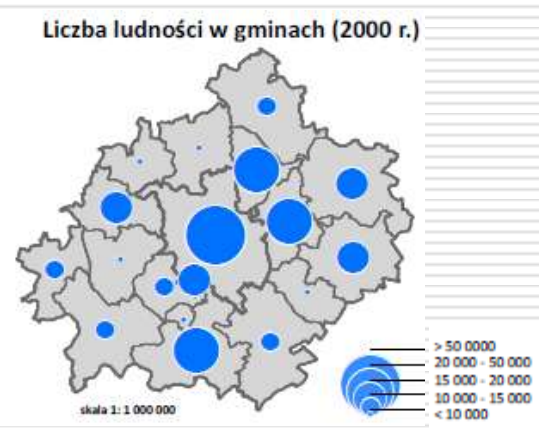
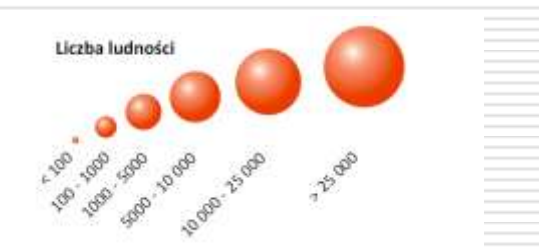
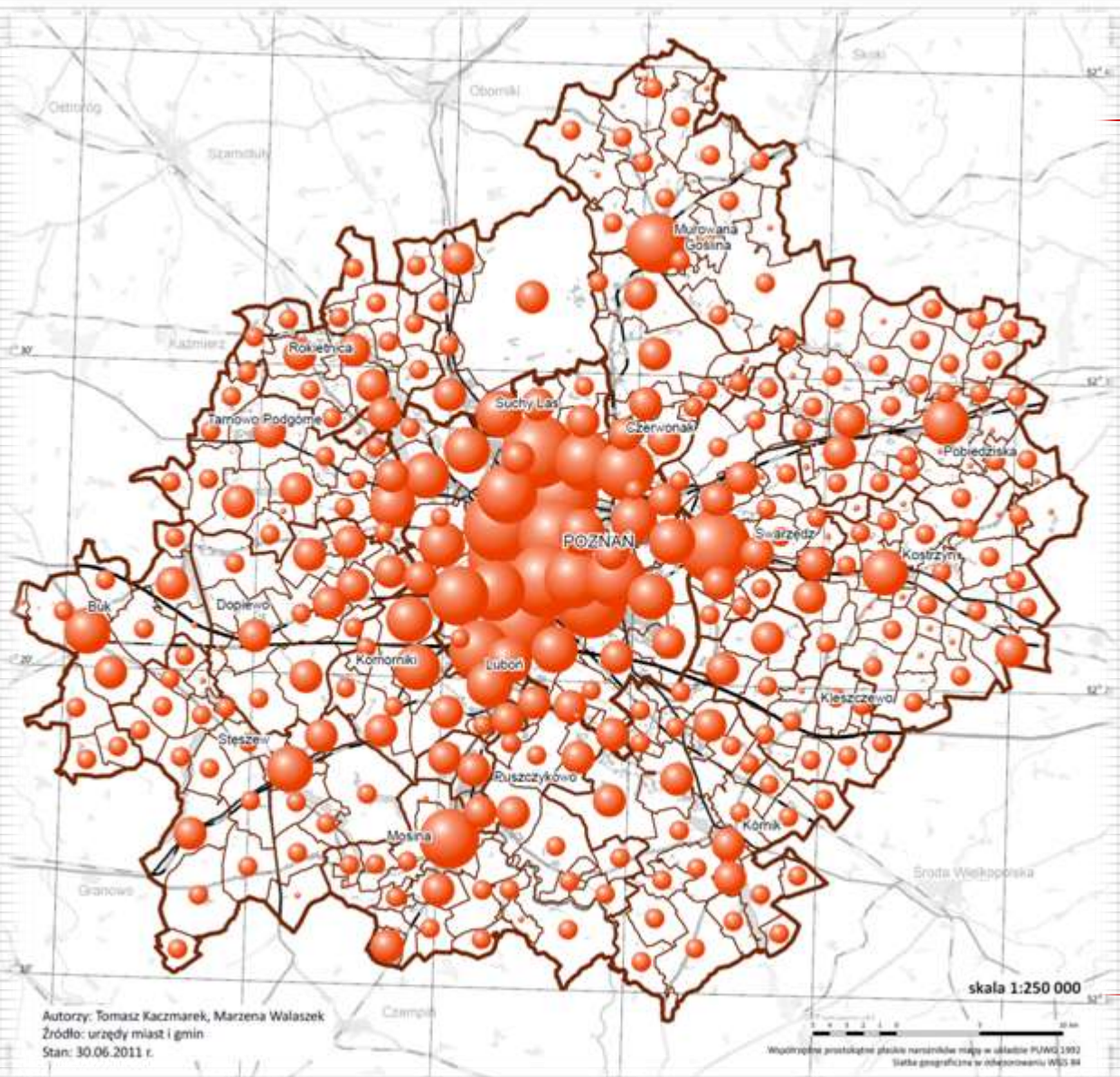
Lp.	Gmina	ID gminy
1.	Buk	3021033
2.	Czerwonak	3021042
3.	Dopiewo	3021052
4.	Kleszczewo	3021062
5.	Komorniki	3021072
6.	Kostrzyn	3021083
7.	Kórnik	3021093
8.	Luboń	3021011
9.	Mosina	3021103
10.	Murwana Goślina	3021113
11.	Pobiedziska	3021123
12.	Poznań	3064011
13.	Puszczykowo	3021021
14.	Rokietnica	3021132
15.	Stęszew	3021143
16.	Suchy Las	3021152
17.	Swarzędz	3021163
18.	Tarnowo Podgórne	3021172

skala 1:250 000

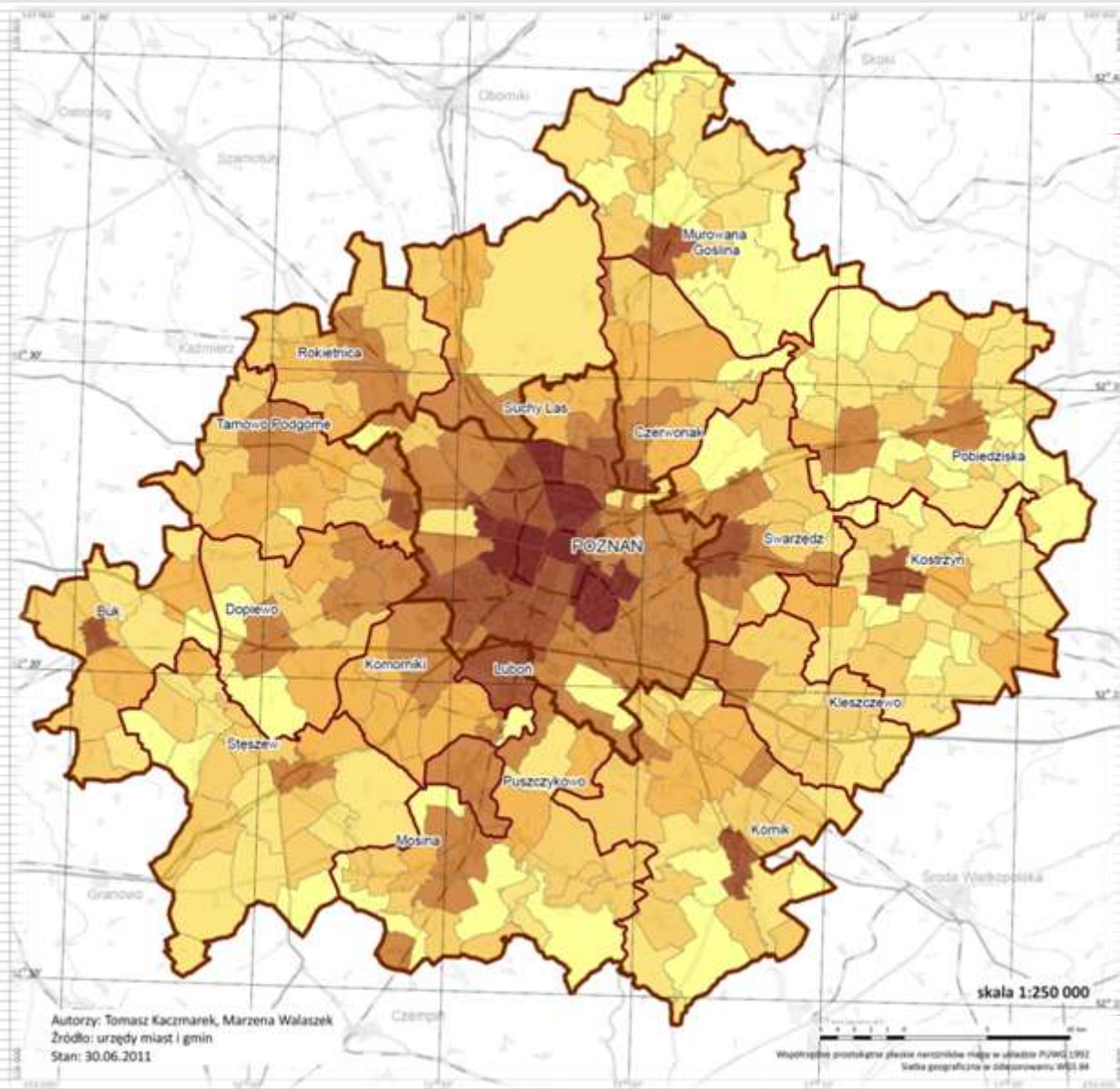
Autor: Marzena Walaszek
 Źródło: Baza Danych Obiektów Topograficznych
 Stan: 30.06.2011 r.

Współrzędne prostokątne płaskie narysunków mają w skali 1:250 000
 Skala graficzna w odniesieniu do WGS 84

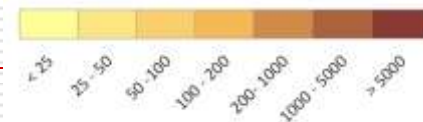
Rozmieszczenie ludności

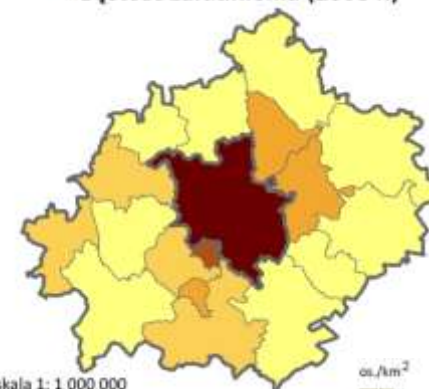
Gęstość zaludnienia

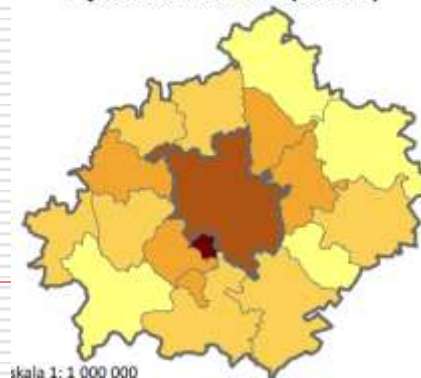
Liczba osób na km²

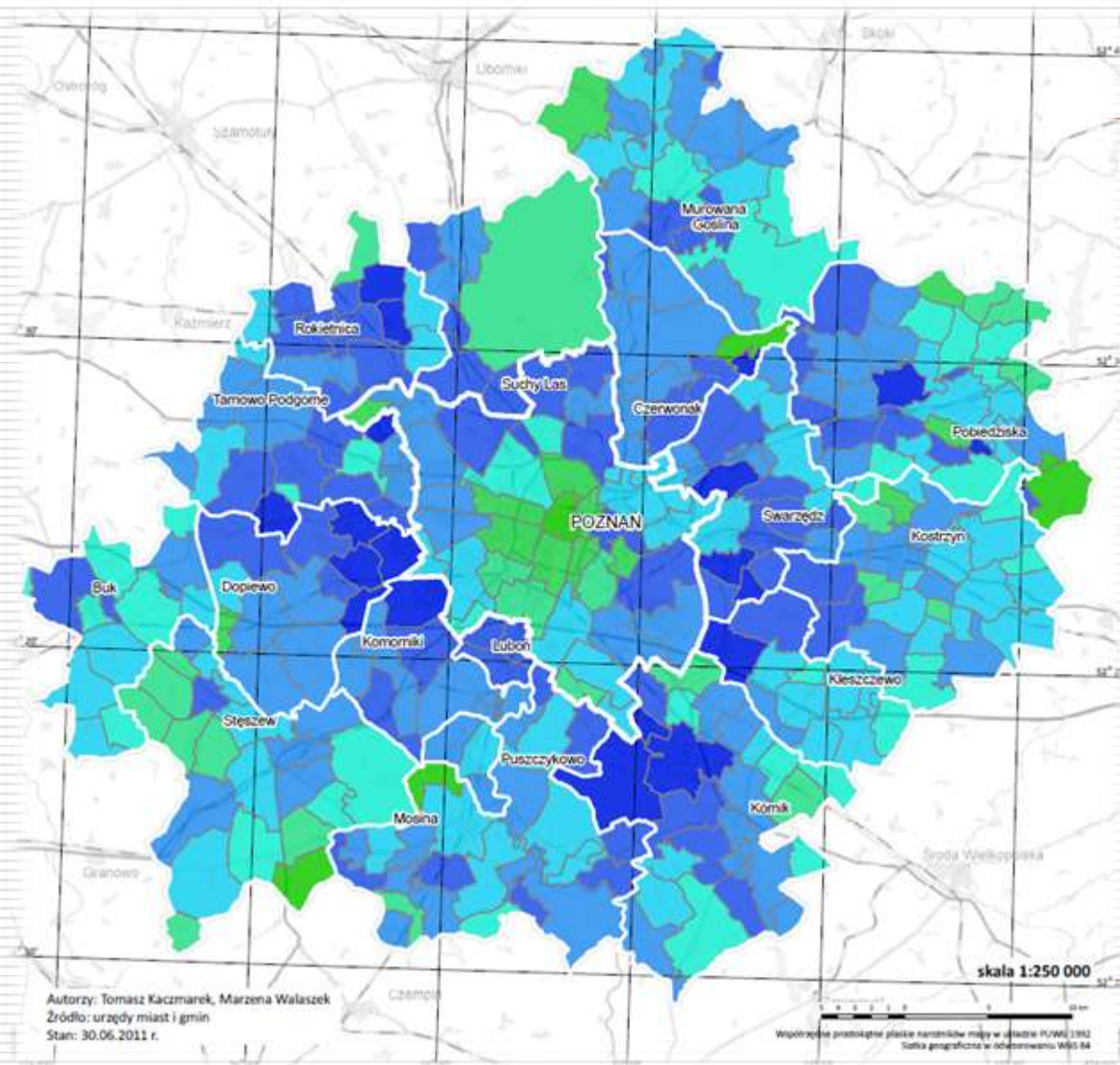
Gęstość zaludnienia (2000 r.)

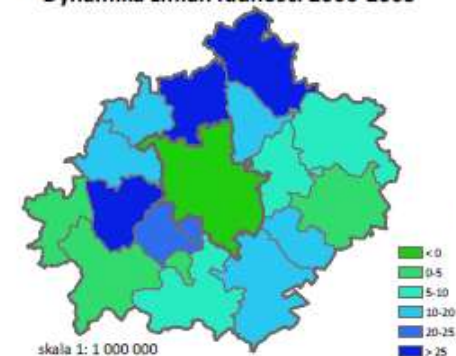
Gęstość zaludnienia (2010 r.)

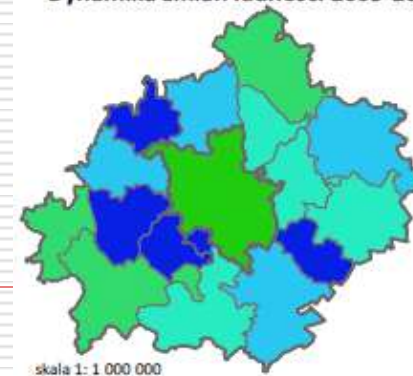
Dynamika zmian ludności w latach 2000-2011

Dynamika zmian ludności 2000-2005

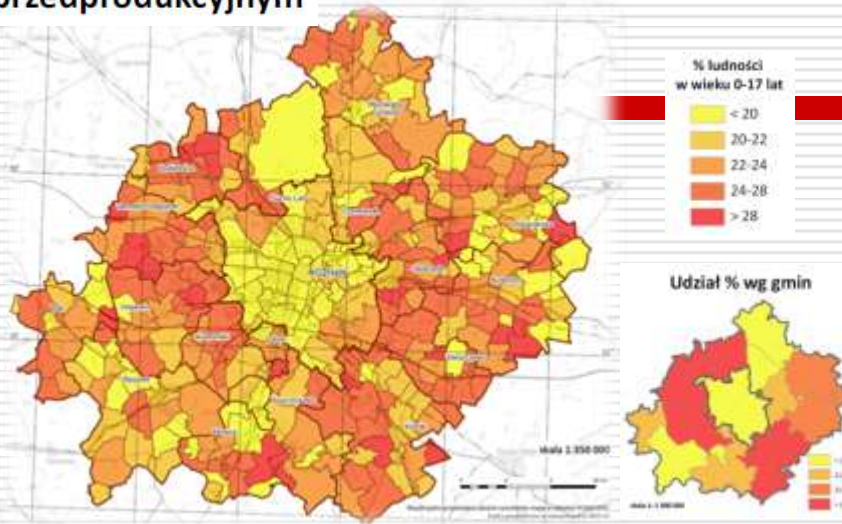

Dynamika zmian ludności 2005-2010

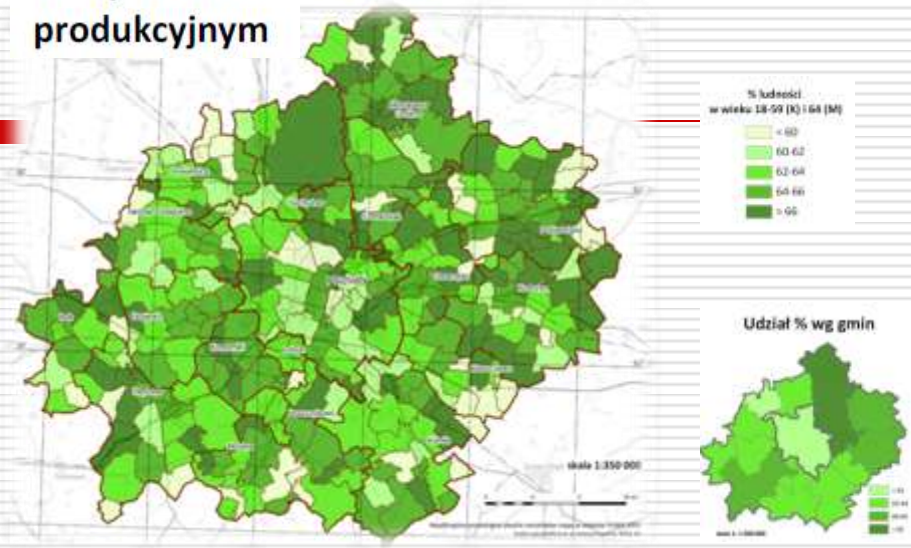

Ludność wg ekonomicznych grup wieku

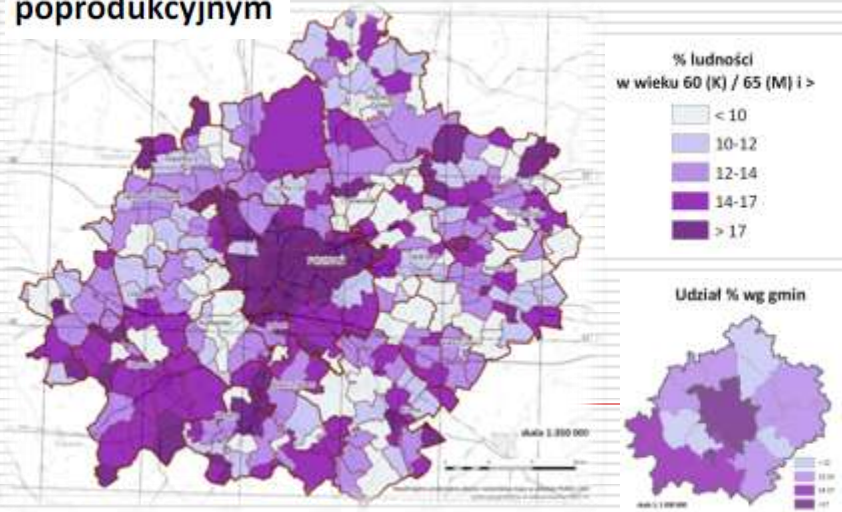
Osoby w wieku przedprodukcyjnym

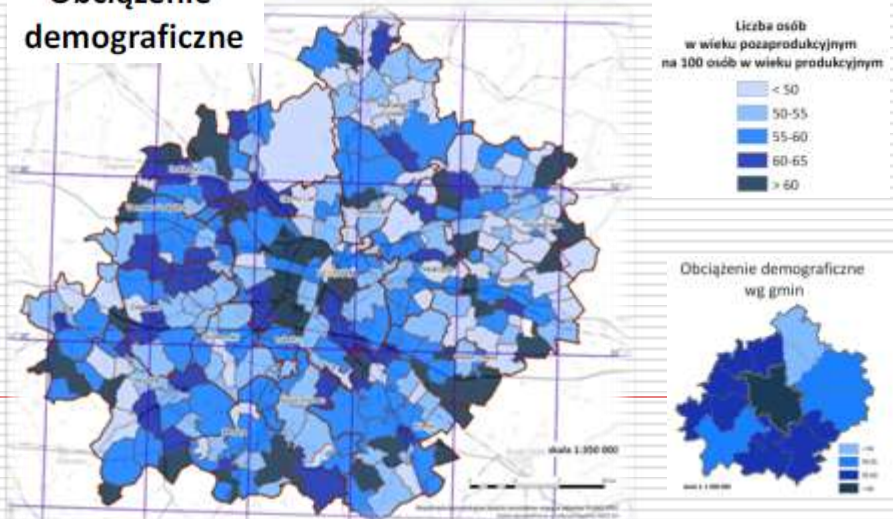
Osoby w wieku produkcyjnym

Osoby w wieku poprodukcyjnym

Obciążenie demograficzne

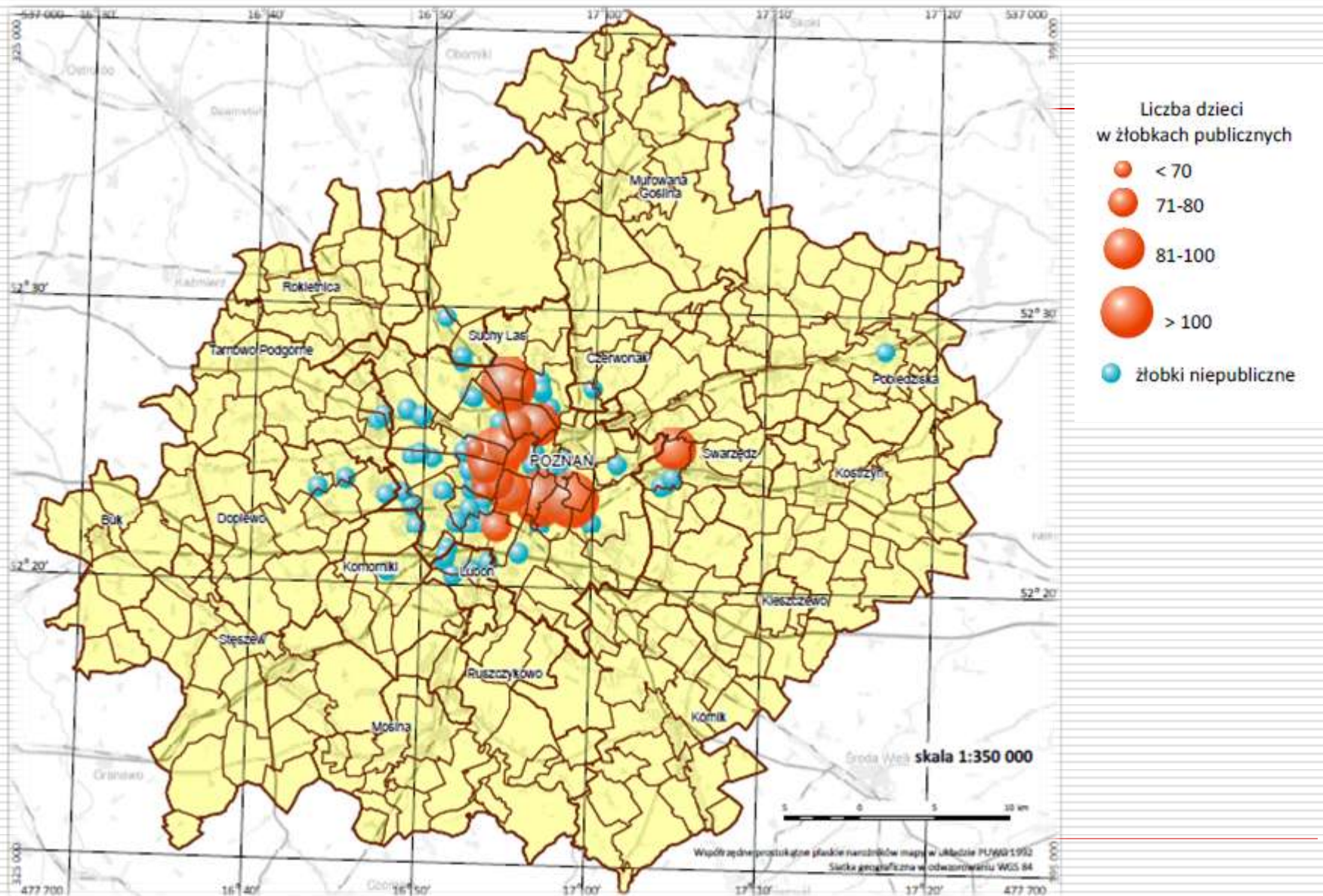
Prognoza demograficzna 2035

- W latach 2010-2035 na obszarze **powiatu poznańskiego i miasta Poznania**, liczba mieszkańców wzrośnie łącznie o 90,8 tys. i wyniesie 969,5 tys. osób.
 - Udział mieszkańców miasta Poznania w liczbie ludności zamieszkującej **aglomerację poznańską**, zmniejszy się z 63% w 2010 r. do 50 % w 2035 r.,
 - W 2035 r. liczba ludności zamieszkująca powiat poznański wyniesie **480 tys.** osób i niemalże **zrówna się** z liczbą mieszkańców **miasta Poznania** (będzie jedynie o 9,5 tys. mniejsza niż w Poznaniu)
-

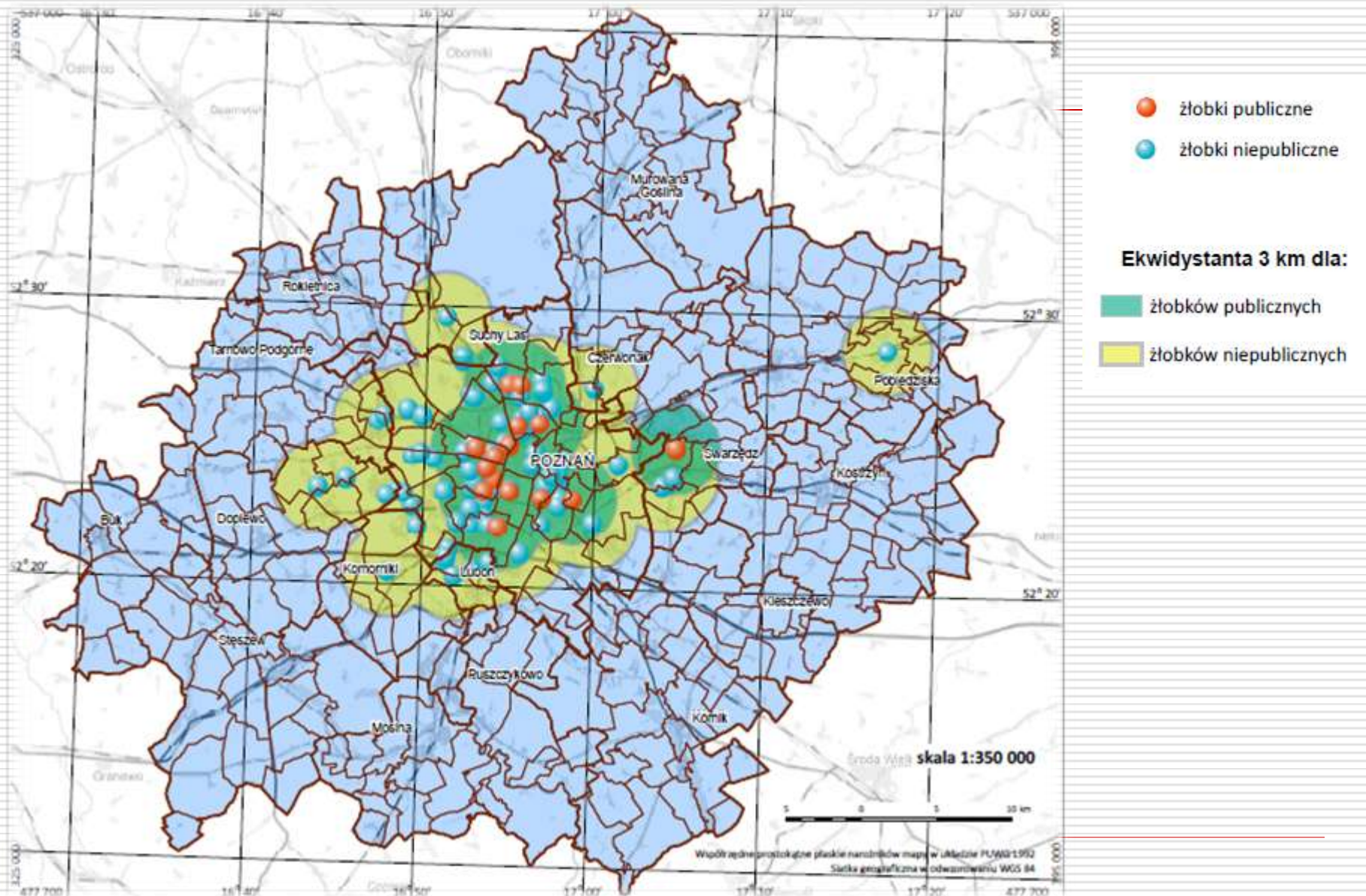
4. Dostępność usług społecznych w aglomeracji poznańskiej (edukacja, służba zdrowia, sport, bezpieczeństwo publiczne)

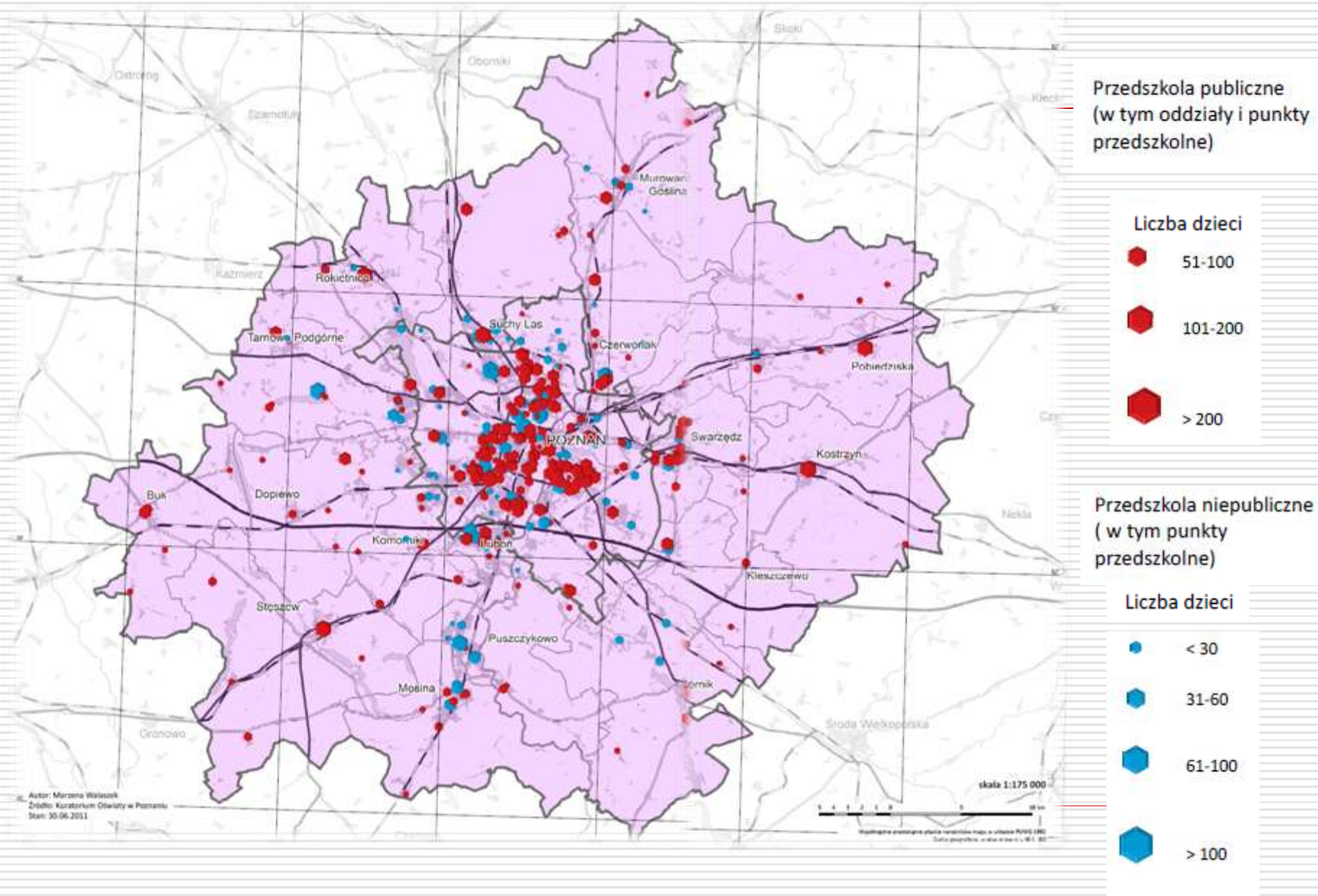
Rozmieszczenie żłobków

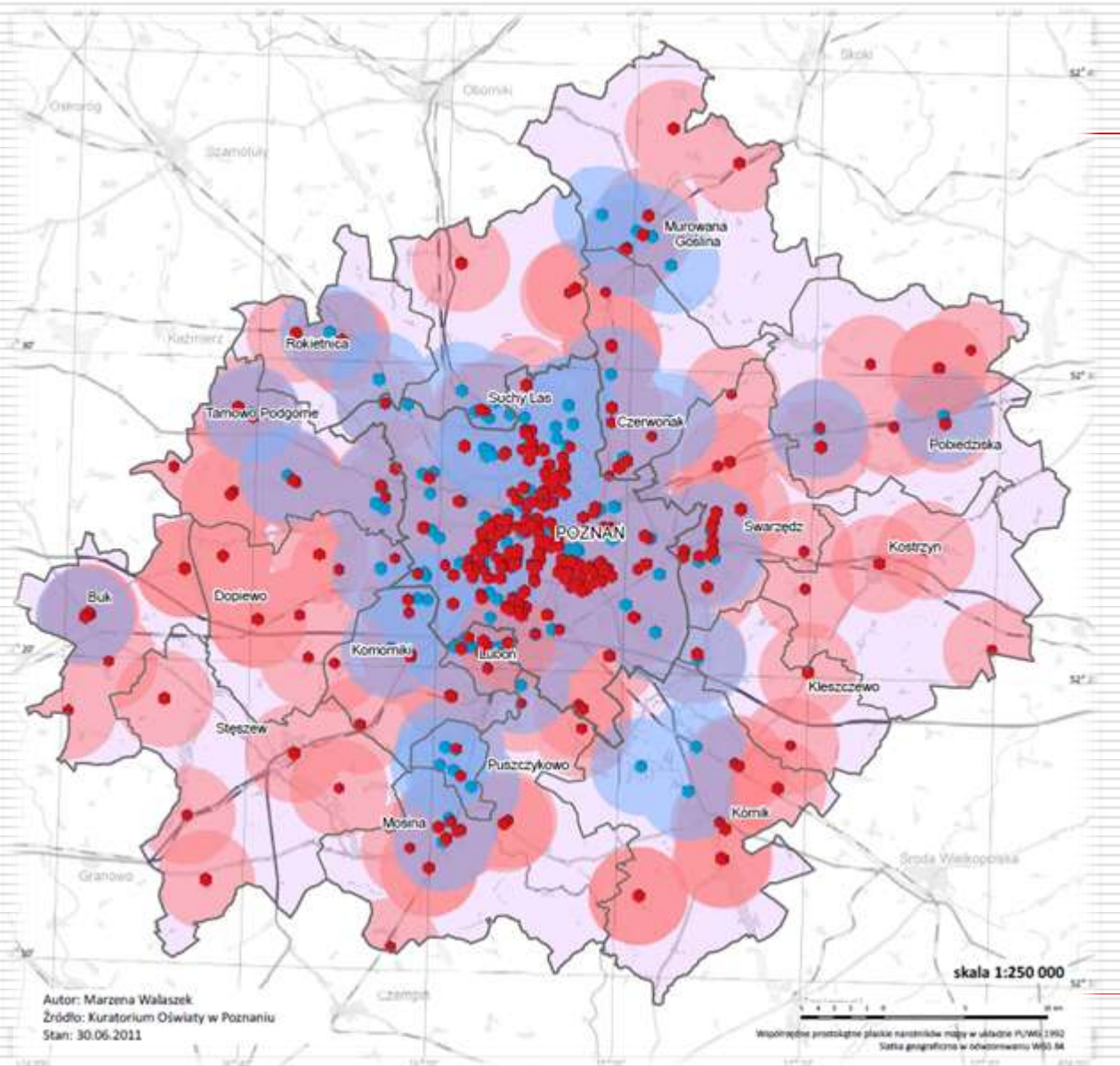
Dostępność przestrzenna żłobków

Rozmieszczenie przedszkoli

Dostępność przestrzenna przedszkoli

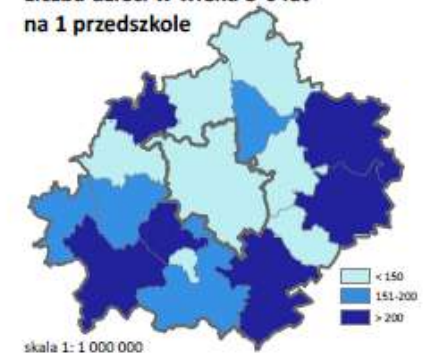

- przedszkola publiczne (w tym oddziały przedszkolne i punkty przedszkolne)
- przedszkola niepubliczne (w tym punkty przedszkolne)

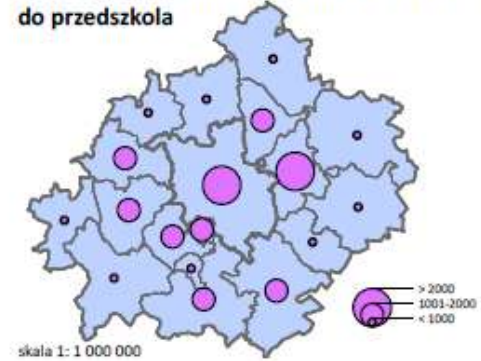
Ekwidystanta 3 km dla:

- przedszkoli publicznych (w tym oddziałów przedszkolnych i punktów przedszkolnych)
- przedszkoli niepublicznych (w tym punktów przedszkolnych)

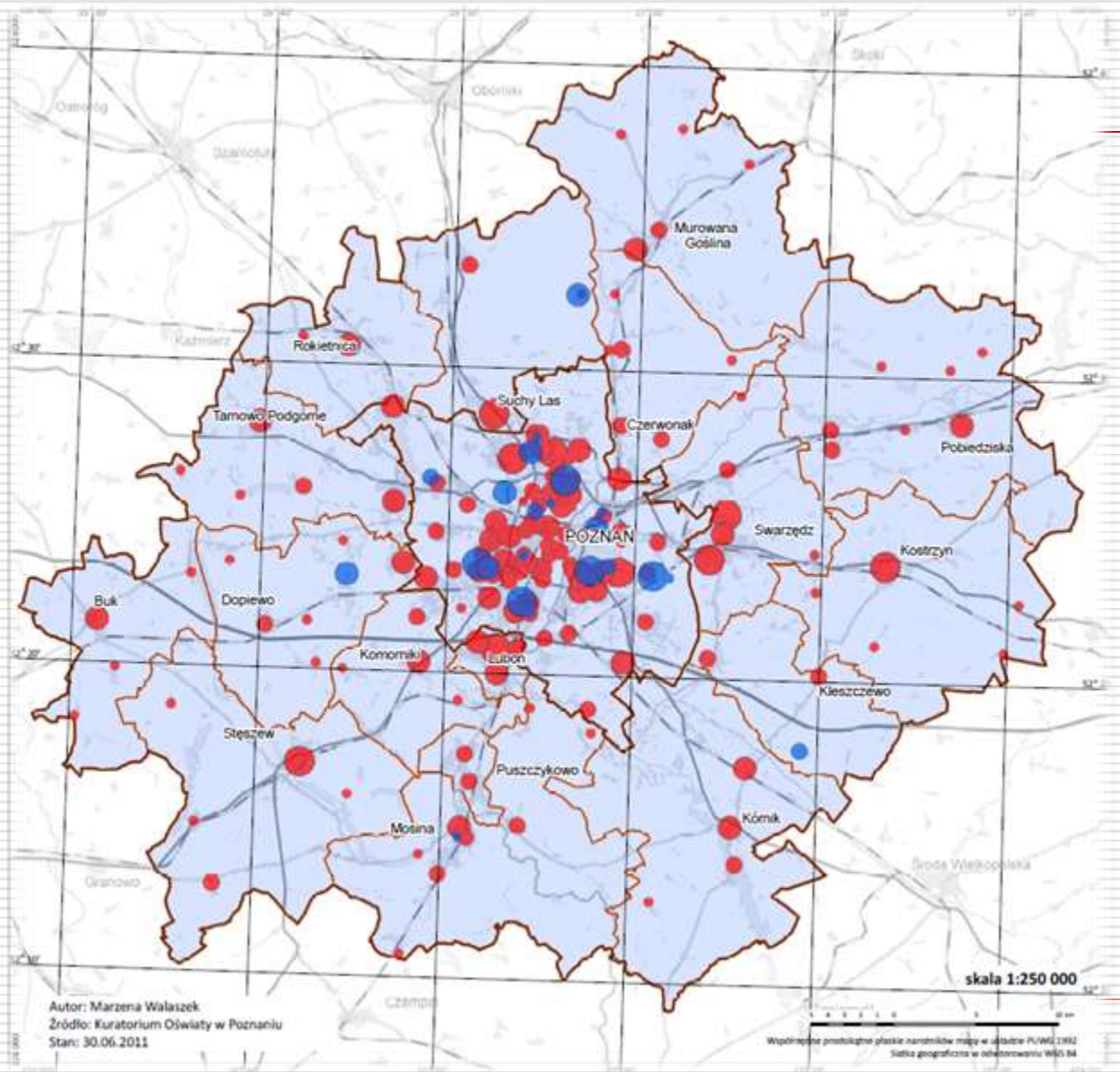
Liczba dzieci w wieku 3-6 lat na 1 przedszkole

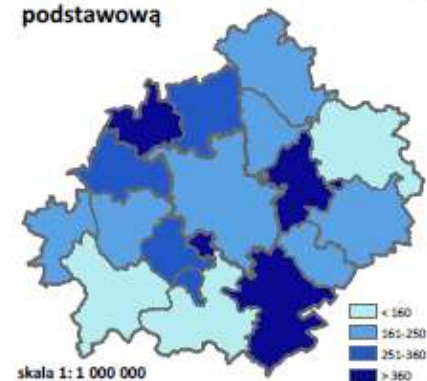
Liczba dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczająca do przedszkola

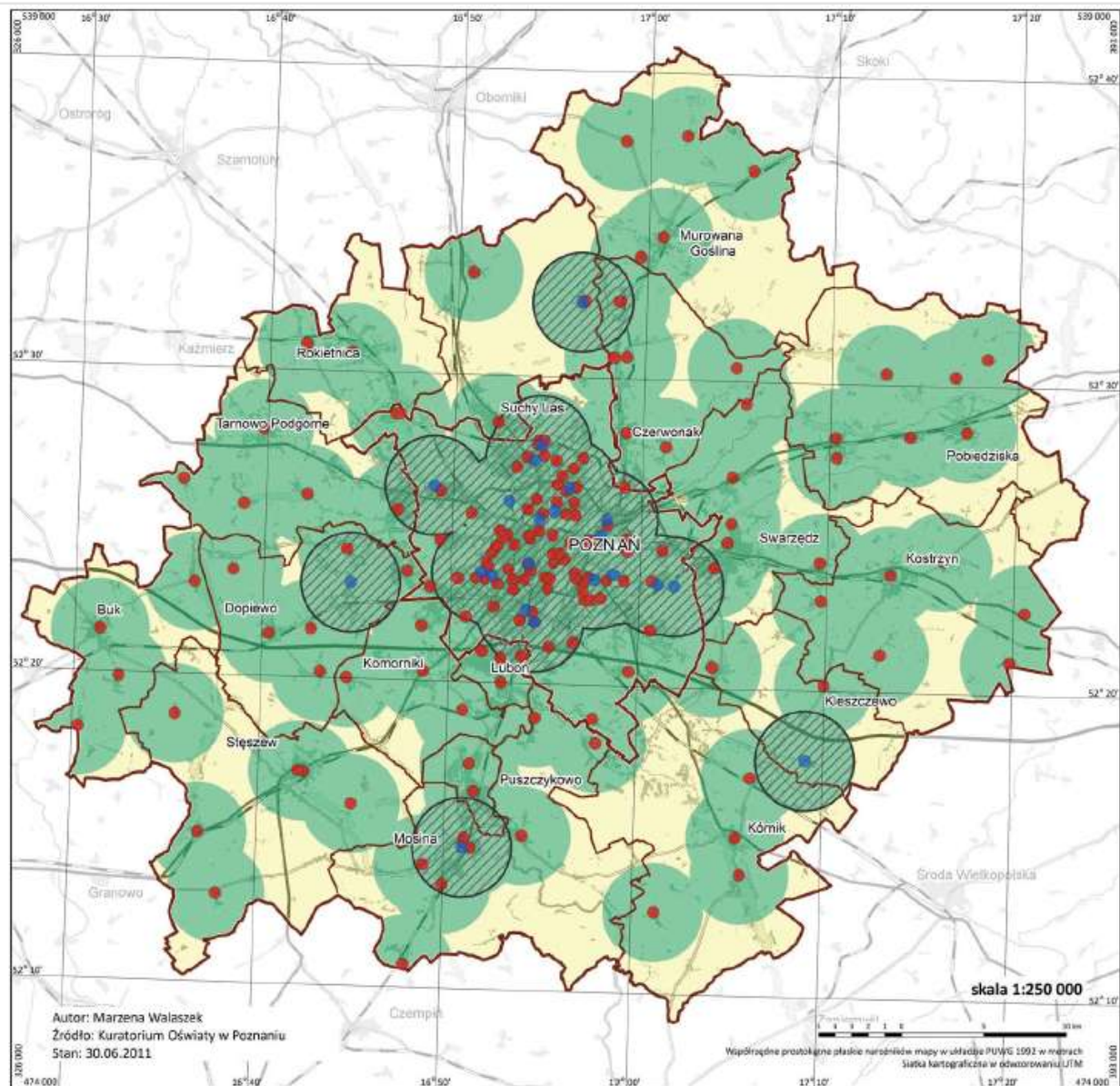
Szkoły podstawowe

Liczba dzieci w wieku 7-12 na 1 szkołę podstawową

Dostępność przestrzenna szkół podstawowych

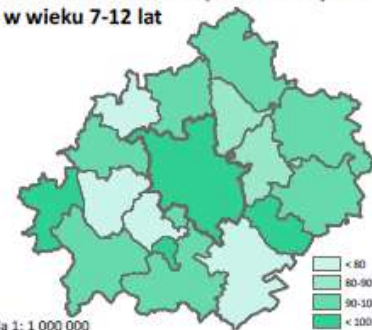

- szkoły podstawowe publiczne
- szkoły podstawowe niepubliczne

Ekwidystanta 3 km dla:

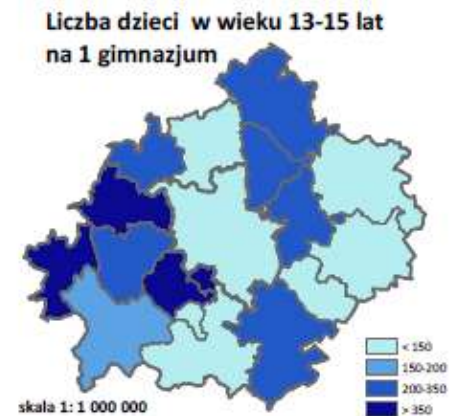
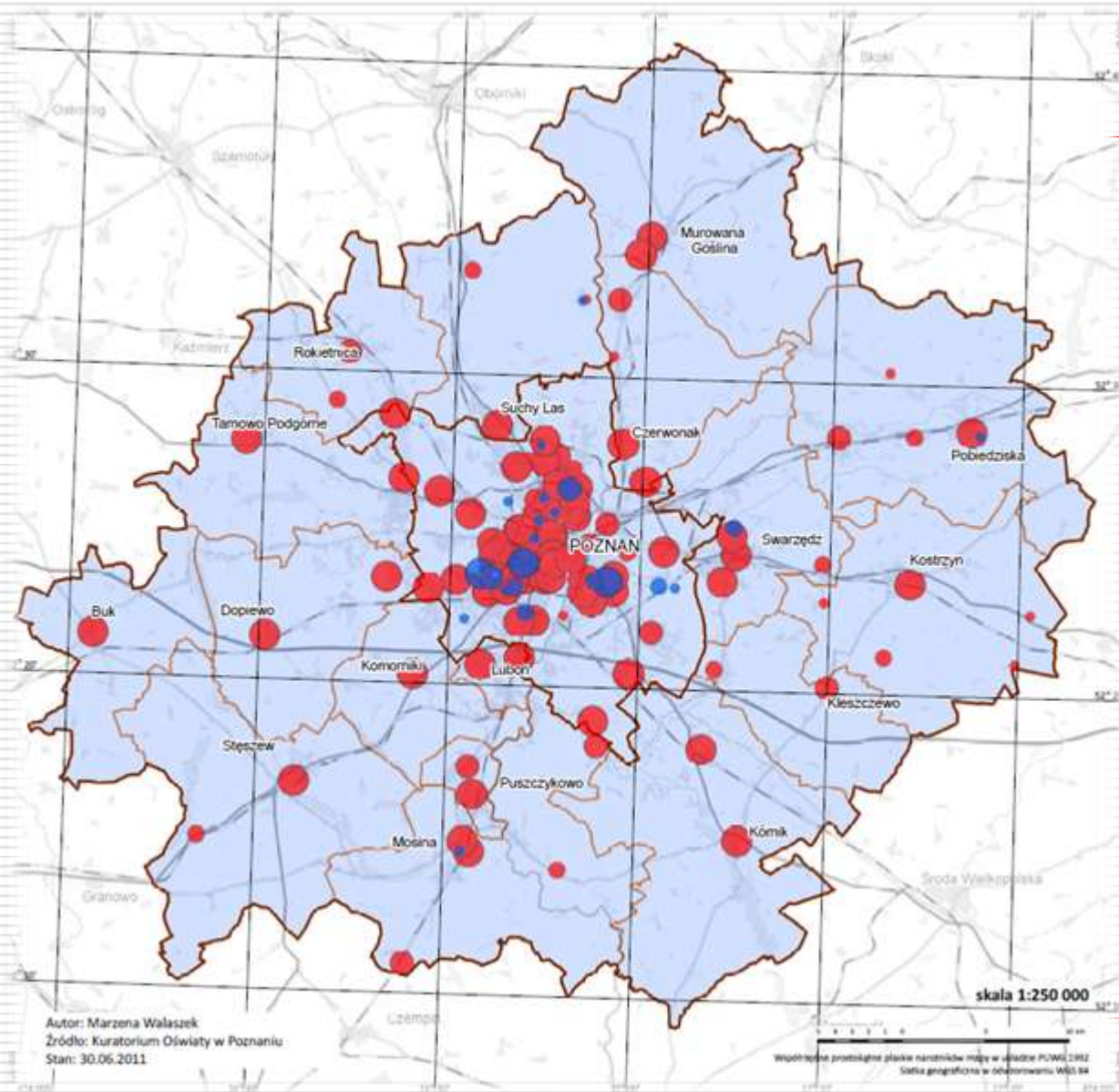
- szkół podstawowych publicznych
- szkół podstawowych niepublicznych

Liczba uczniów szkół podstawowych na 100 dzieci w wieku 7-12 lat

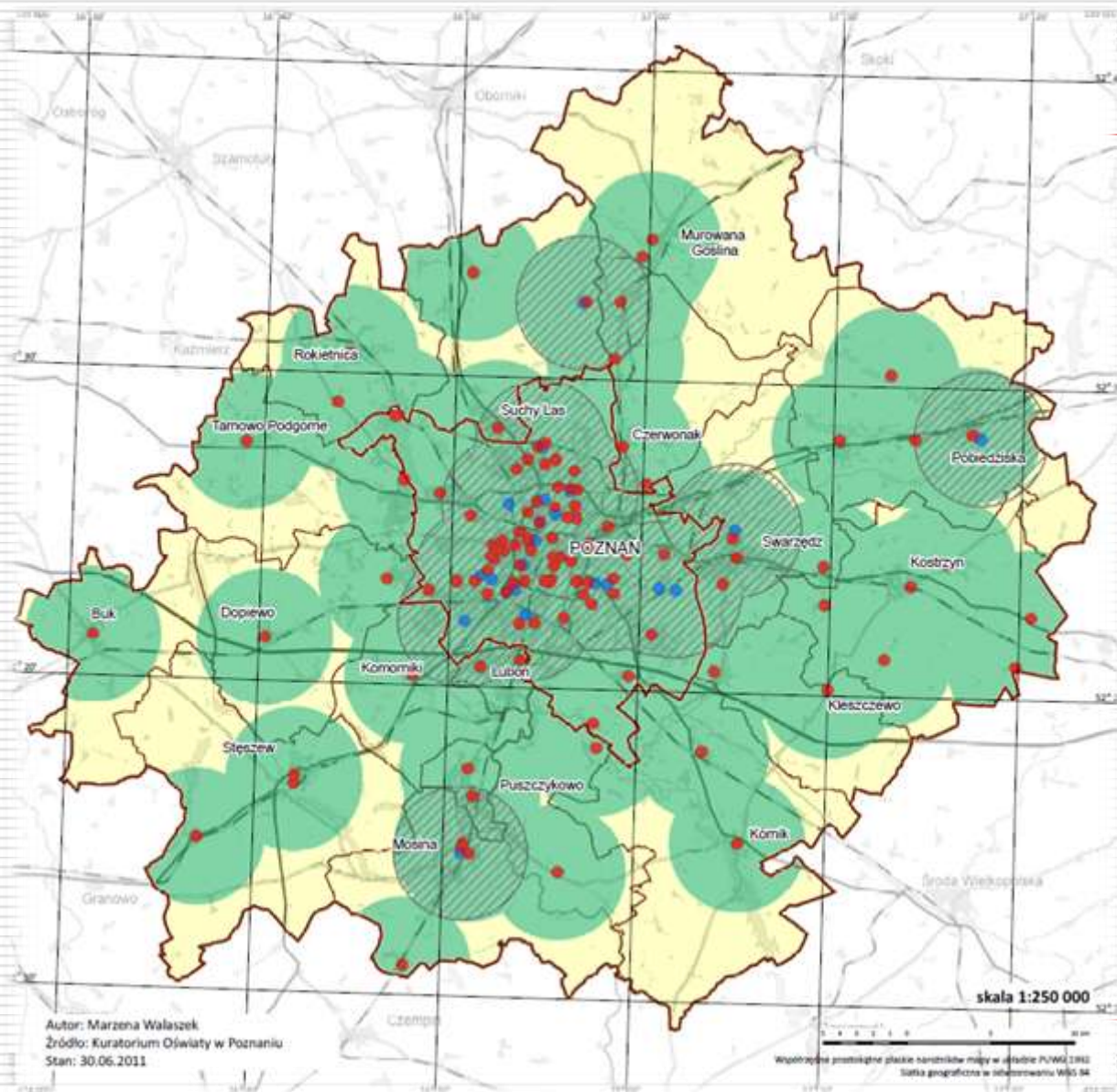

- < 80
- 80-90
- 90-100
- > 100

Szkoły gimnazjalne

Dostępność przestrzenna szkół gimnazjalnych

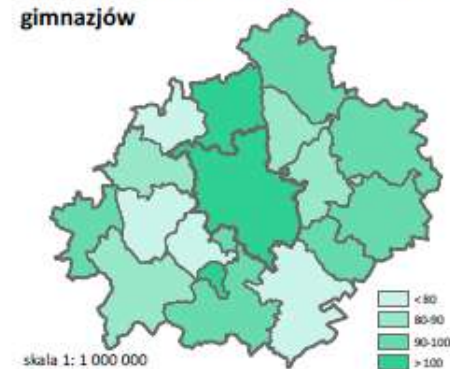

- gimnazja publiczne
- gimnazja niepubliczne

Ekwidystanta 4 km dla:

- gimnazjów publicznych
- ▨ gimnazjów niepublicznych

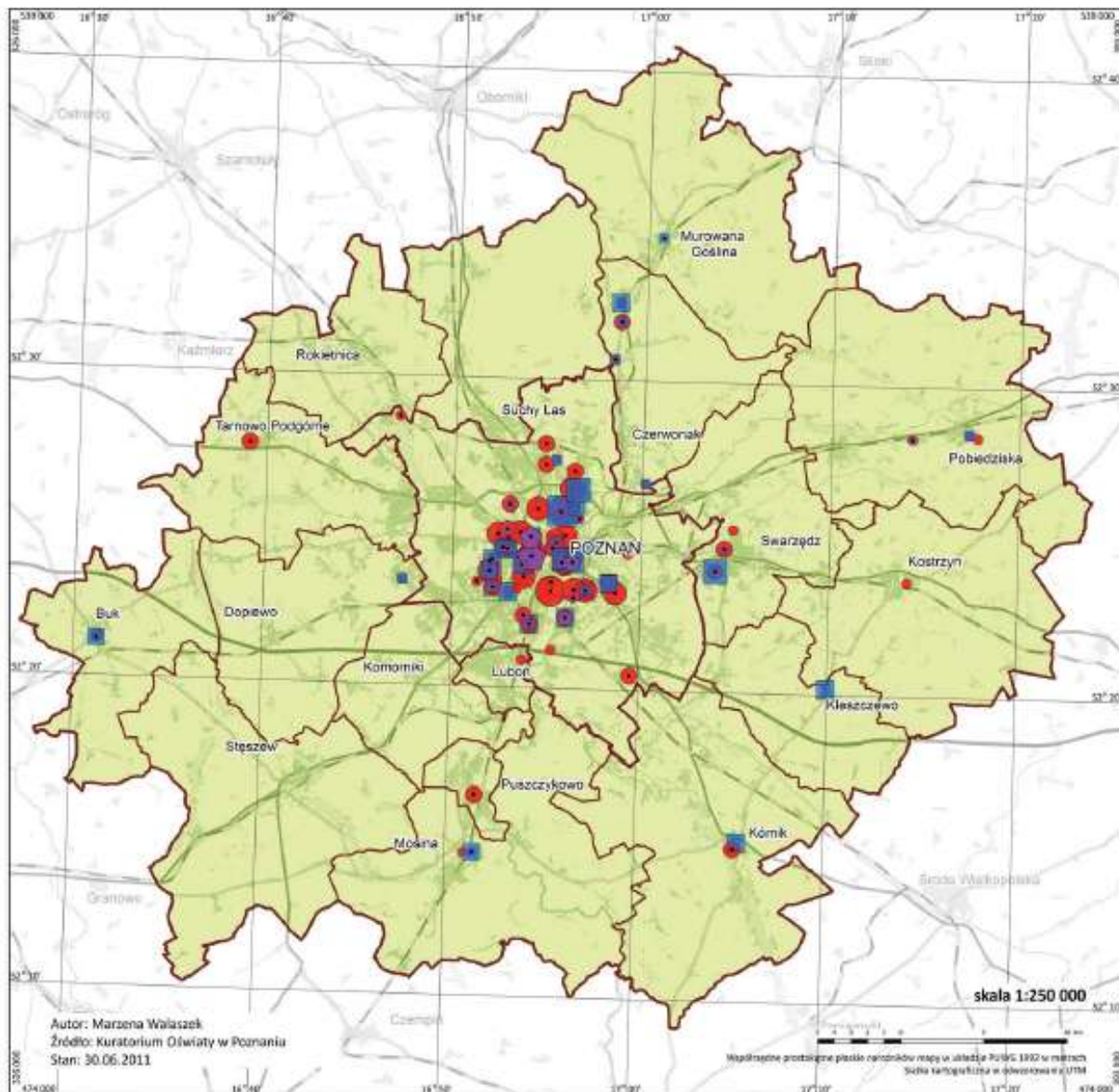
Liczba dzieci w wieku 13-15 lat na 100 uczniów gimnazjów

Autor: Marzena Walaszek
Źródło: Kuratorium Oświaty w Poznaniu
Stan: 30.06.2011

Współrzędne prostokątne płaskie narysunków mapy w układzie PWN 1982
Siatka geograficzna w odniesieniu WGS 84

Licea

- placówki publiczne
- placówki niepubliczne

Licea ogólnokształcące

- > 800
- 401-800
- 100-400
- < 100

Licea profilowane

Liczba uczniów

- > 150
- 101-150
- 30-100
- < 30

Licea uzupełniające

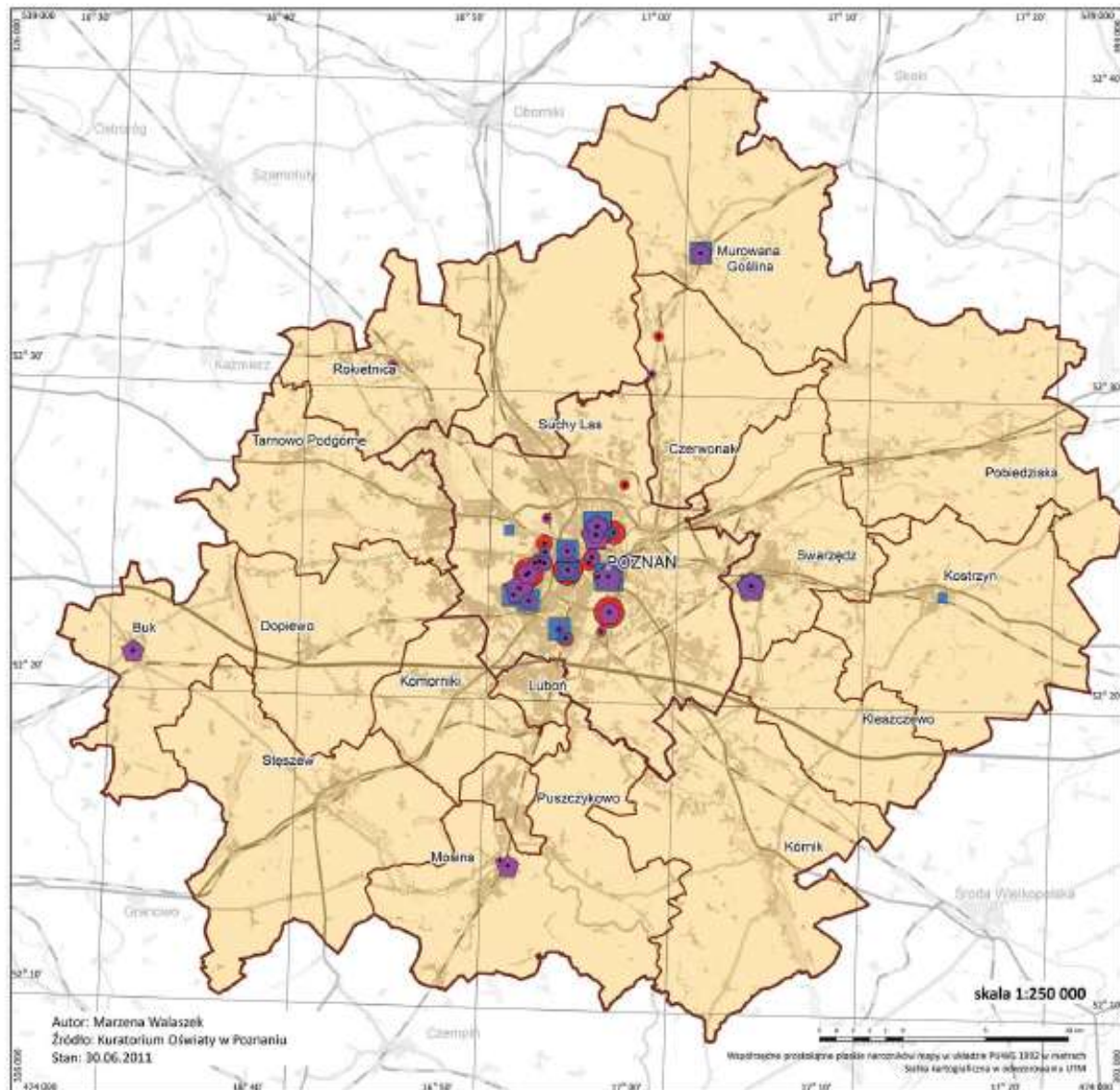
- > 200
- 101-200
- 50-100
- < 50

Autor: Marzena Walaszek
Źródło: Kuratorium Oświaty w Poznaniu
Stan: 30.06.2011

skala 1:250 000

Współrzędne geograficzne placówek opublikowano na podstawie danych z 1992 w metrach
Siatka kartograficzna w odniesieniu do UTM

Technika i szkoły zawodowe

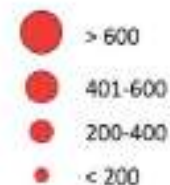

Zasadnicze szkoły zawodowe

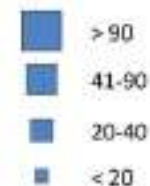
Liczba uczniów

Technika

Technika uzupełniająca

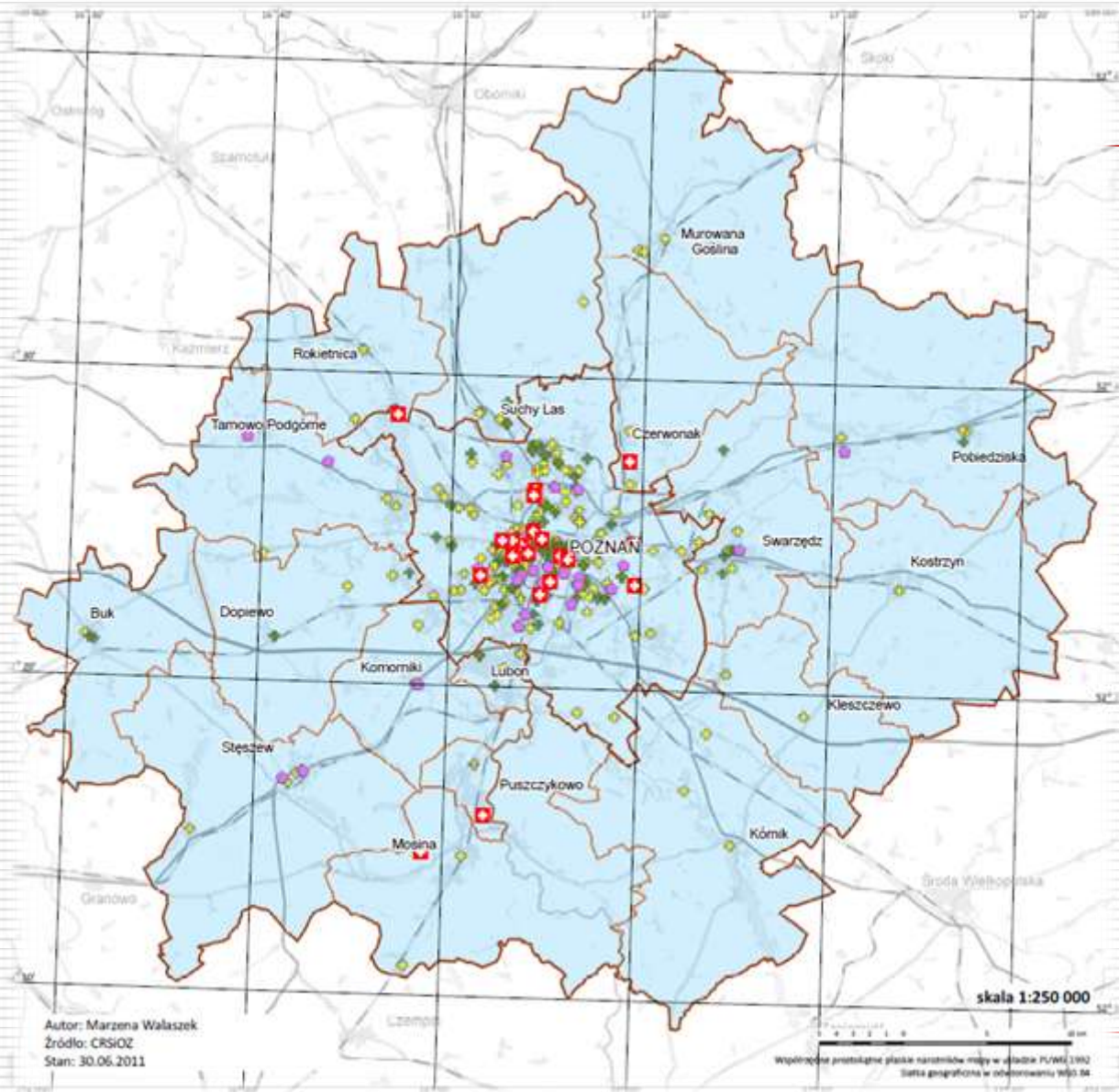

Autor: Marzena Walaszek
 Źródło: Kuratorium Oświaty w Poznaniu
 Stan: 30.06.2011

skala 1:250 000

Wądrońska prostokątna płaska naczonoliniowa w układzie PGN 1992 w metrach
 Siatka kartograficzna w odniesieniu do UTM

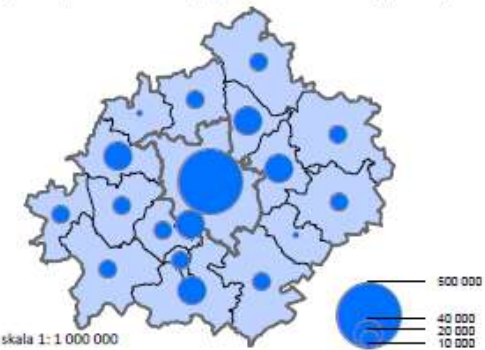
Służba zdrowia

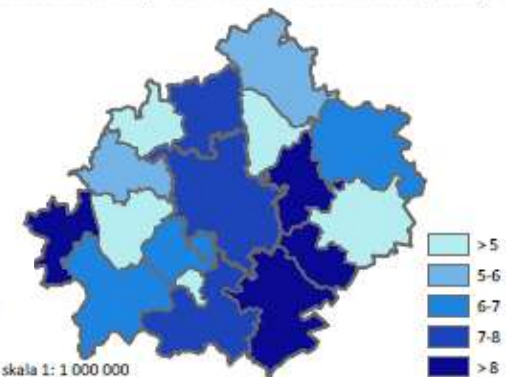
Placówki służby zdrowia:

- szpital
- zakład rehabilitacyjny
- poradnia
- przychodnia

Pacjenci podstawowej opieki zdrowotnej (2010)

Liczba lekarzy na 10 000 mieszkańców (2010)

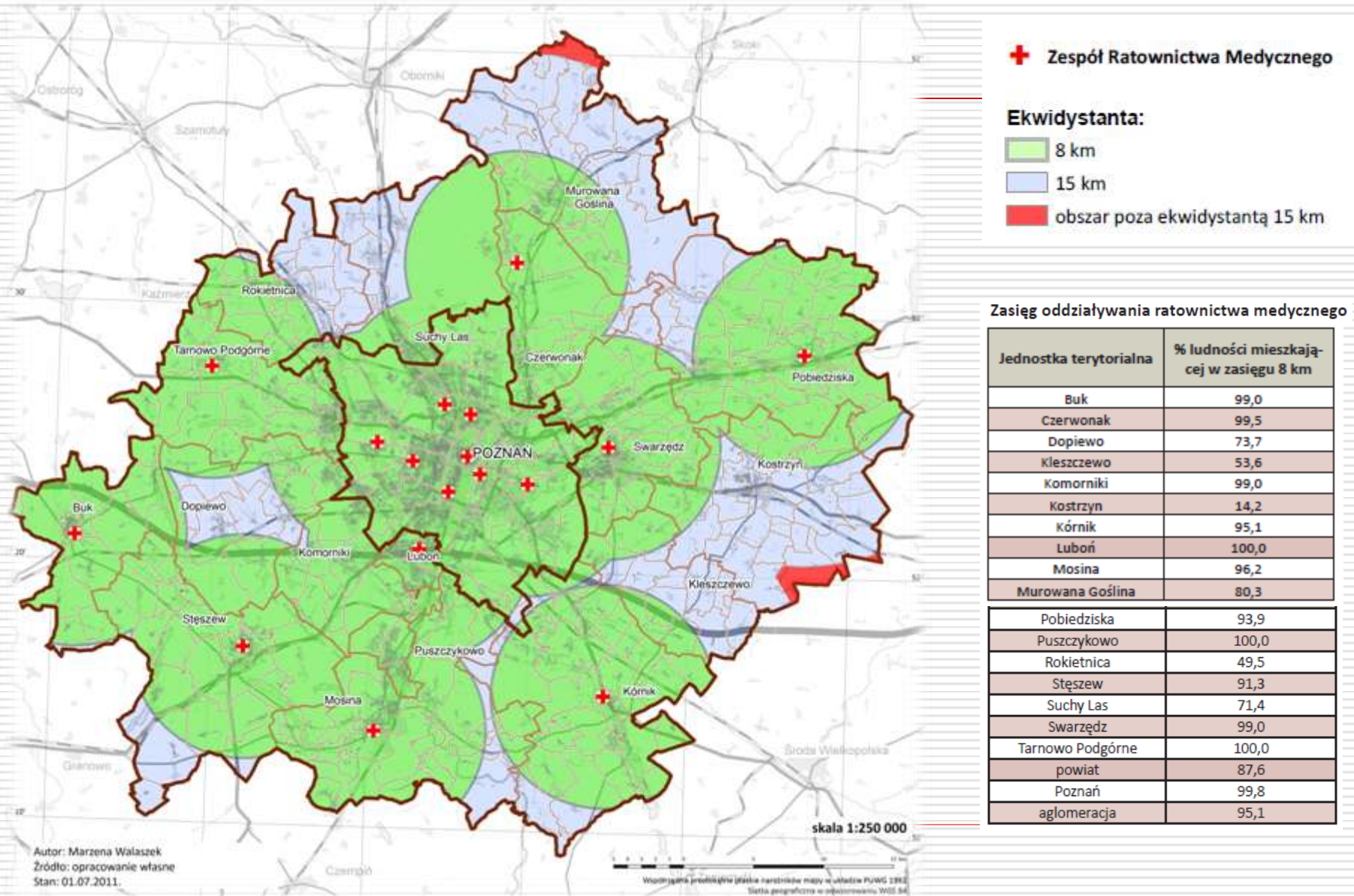

Autor: Marzena Walaszek
Źródło: CRSIOZ
Stan: 30.06.2011

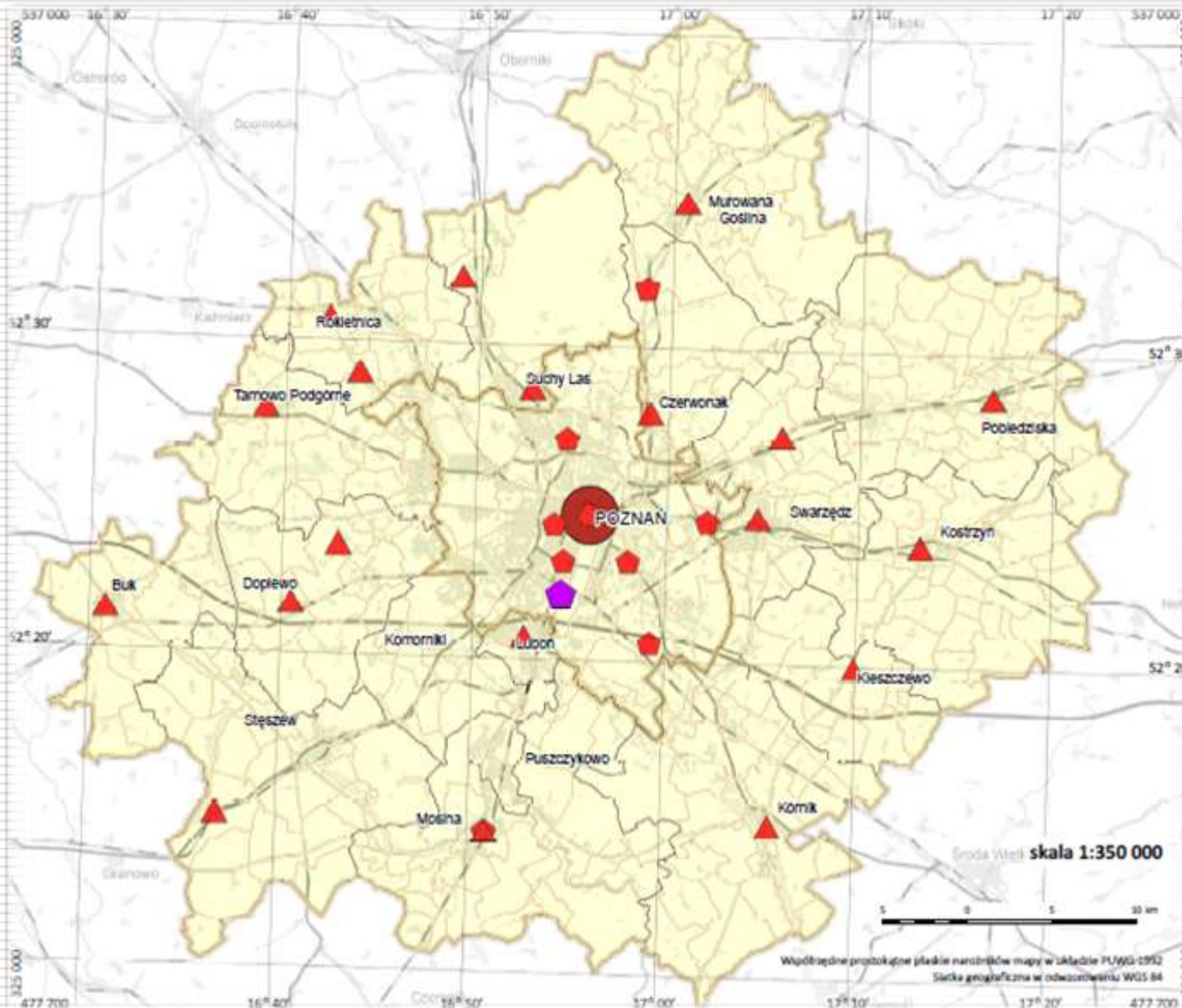
skala 1:250 000

Współrzędne prostokątne płaskie naziemne, mierz w układzie PZ/WK 1992
Baza geograficzna w odniesieniu WGS 84

Dostępność przestrzenna Zespołów Ratownictwa Medycznego

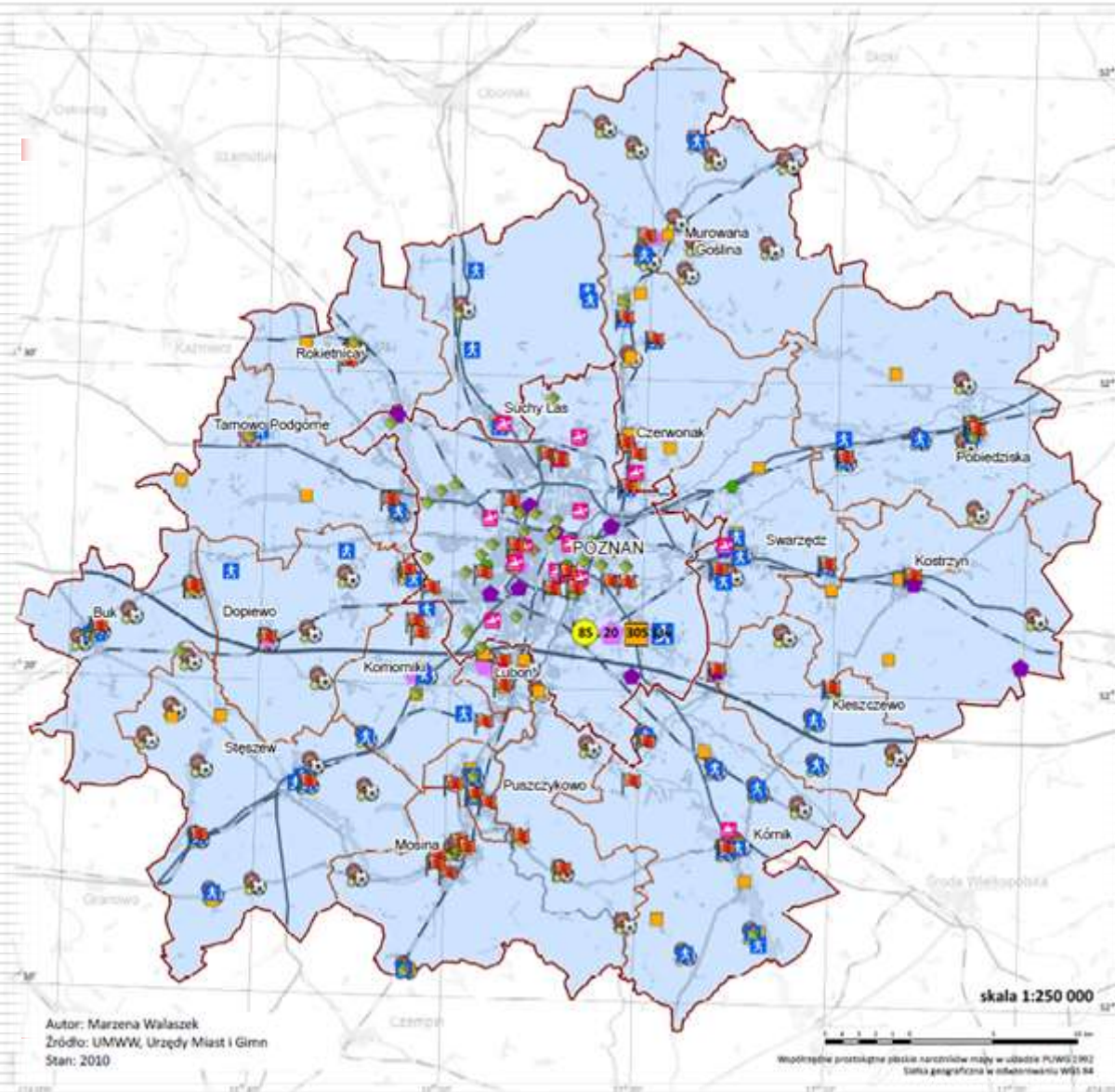
Straż Pożarna

- Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej
- Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej
- Jednostki Ratowniczo-Gaśnicze
- Ochotnicza Straż Pożarna
- Szkoła Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej

Współrzędne prostokątne płaskie nuncjów mapy w układzie PUVG-92
Siatka gniaźdźcza w odwołaniu WGS 84

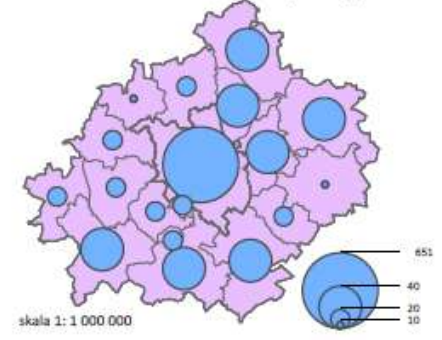
Infrastruktura sportowa

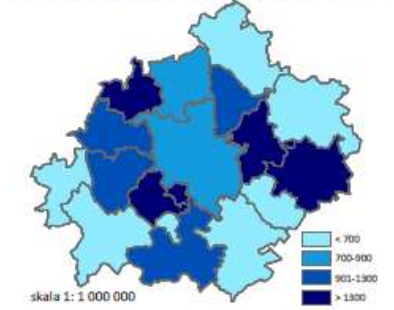
Autor: Marzena Walaszek
 Źródło: UMWW, Urzędy Miast i Gmin
 Stan: 2010

- ### Obiekty sportowe
- stadiony sportowe
 - boiska i płyty piłkarskie
 - boiska sfinansowane z programów rządowych (np. "orlik")
 - boiska i urządzenia lekkoatletyczne
 - hale widowiskowo-sportowe z widownią powyżej 1000 os.
 - hale sportowo-widowiskowe z widownią poniżej 1000 os.
 - salki sportowe i gimnastyczne
 - pływalnie
 - korty tenisowe

Liczba obiektów sportowych w gminie

Liczba mieszkańców na 1 obiekt sportowy

Współrzędne prostokątne płaskie naczyniów mają w układzie PUMS 2002
 Skala geograficzna w odniesieniu WGS 84

6. Wnioski

- zbyt ogólny poziom agregacji danych statystycznych, nie wystarczający dla potrzeb planowania usług społecznych na obszarach dzielnic i osiedli mieszkaniowych (w skali mikro)
- niedostosowanie obowiązującego prawa planowania przestrzennego w zakresie efektywnego i racjonalnego planowania sieci placówek usług społecznych
- brak tradycji, metod i narzędzi prognozowania zmian demograficznych na obszarach mniejszych niż gmina (miejscowość, sołectwo, dzielnica, osiedle)
- brak jasno określonych zasad współpracy gmin sąsiadujących ze sobą w zakresie lokalizacji placówek usług społecznych (aglomeracja)

mgr Marzena Walaszek
Centrum Badań Metropolitalnych UAM

Rozwój metropolii a realizacja zadań publicznych na przykładzie aglomeracji poznańskiej

Dziękuję za uwagę!